IL TGIT SUTSILVAN

MASAGN

Da New Orleans a Masagn

La sonda digls 9 d'avust conzerteschan igl ghitarist american *Jeb Rault* a las 20.00 a Masagn, Vitg Dafora 11. Jeb Rault e naschieu igls 1971 ad New Orleans, noua c'el â passanto la sia giuvantetgna. Là â'l ear amprieu da sunar la ghitara, e davanto cantautur a cumponist. Dantànt viva'l an Svizra, mo dat savens conzerts agls Stadis Unieus ad an Europa. El sùna egna mascheda da blues a rock, cun influenzas musicalas da la sia patria New Orleans. (fmr/bt)

ANDEER-JUF

La cursa d'Andeer a Juf incanta par la 42avla geada

Digls 1984 annà atira la cursa da velos d'Andeer a Juf mintg'on egna roscha da ziclists amaturs. Uon â'la liac par la 42aval geada. Segls 28 km cun la diferenza d'òlteztga da 1144 m samasiran ziclistas ambiziusas a ziclists fervents, passànd la Val Farera par rivar agl final a Juf a 2126 m sur mar. Igl curs digls ons e'gl egna roscha da ziclistas a ziclists c'ân dumagnieu quella ruta pratensiusa, fagiànd records c'en puspe vagnieus egalisos. Ear la cursa da quest on ampurmeta puspe duels captivànts, prestaziùns maximalas a numerus spectaturs a spectaturas sper igl tschancùn da cursa.

Igl tgomp digls ziclists passa la Val Farera, a caschùn da la cursa digls 2023. FOTO MAD

Plaschers a records da beal'ora

La cursa digl on passo e stada da suczess cumplagn a resta an mimorgia a tuts. Da beal'ora a premissas parfetgas ân igls sportists pudieu mussar lur anschegn par dumagnear igl tschancùn da 27,4 km an tains impressiunànts. Spezialmeing plaschevel e'gl sto, c'igl â do nigns incaps.

La generaziùn giuvna S15, ca parta davent da Avras-Cröt, â musso prestaziùns remartgevlas. Egn'otra culminaziùn pigls giuvenils e stada la cursa par unfànts agl Gòldet c'â atratg egn grànd diember d'unfànts, geniturs a spectaturs. Ear segl tschancùn e'gl sto blears spectaturs c'ân motivo igls ziclists, ascheia ca la cursa e betga me egn evenimaint sportiv, mobagn ear egna scuntrada populara.

La 42avla cursa sen ruca

Igls 10 d'avust â liac la 42avla cursa ziclistica d'Andeer a Juf. Ella vala puspe par la valitaziùn da la Cupa grischùna. La cursa cumpeglia seat categoreias. La partenza digls carschieus â liac a las 10.25 da davànt igl Bogn mineral. A las 10.30 partan igls ziclists giuvens S15 (anadas 2011 – 2014) davent da Cröt. Els ân da parcurer igl tschancùn da 9 km a da surmuntar 440 altimeters.

Igls numers da partenza vignan scumpartgieus da las 08.00 a las 09.30 an la tgea da scola d'Andeer. Mo igl e ear pussevel da s'anunztgear via internet. Anunztgeaders ca rivan suainter las 9.00 ân da pajear egn suplemaint da 20 frànes. La contribuziùn par carschieus amporta 40 frànes a 15 frànes pigls giuvenils S15.

La cursa pigls unfànts â liac a las 12.30 agl Gòldet. Els ân da far duas rundas, quels cun la ple pintga diferenza da tains gudognan. L'anunztga pigls unfànts amporta 8 frànes. Els fan part da la lotareia pigl velo sponsurisada da Sport Spleia a la tolareia Torri d'Andeer. Plenavànt e'gl tuts ca survignan egna medaglia da rancunaschientscha.

Pigl pievel da feasta vean survieu sei an l'ustreia agl Gòldet, noua c'igl â liac ear la rangaziùn anturn las 15.00. La cursa d'Andeer a Juf vean organisada sco an tut quels ons da l'Uniùn da sport d'Andeer ca vean sustanida da blears donaturs a var 50 gidàntras a gidànters. (fmr/bt)

Agl «Tgit sutsilvan» dat la redacziùn da la FMR eanda par eanda egn sguard sen pintgas a grândas novitads or digl teritori sutsilvan. La FMR selecziunescha a redega quels texts a publitgescha els an La Quotidiana.

Theodor Gut digl Museum Stamparia da Strada a Laetizia Christoffel, la manadra digl Museum digls stgazis da la catedrala da Cuira, ân introdutgieu agl art da stampar a scriver a la moda viglia.

Laetizia Christoffel, an la mandura medievala, â musso da scriver cun plema a la moda viglia.

Reviver igl tains medieval segl Mùnt Sogn Gion

Igl Mùnt Sogn Gion cugls stabilimaints digl casti a la baselgia e sainza dubi igl liac ideal par realisar egn «Gi digl Tains miez medieval». Diesch museums grischùns ân sapartizipo da que aranschamaint an sonda passada, purschànd giois medievals par famiglias a lur unfànts.

BARTOLOME TSCHARNER/FMR

«L'ideia oriunda e stada da stgafir egna purschida cultur-turistica par famiglias», palainta *Laetizia Christoffel*, la manadra digl Museum digls stgazis da la catedrala da Cuira. «Mo alura e'gl sto *Guido Dietrich*, igl manader digl Museum digl Mester da Vuorz, c'â antretscho 10 museums grischùns da realisar egn evenimaint cuminevel surtut par famiglias.» Guido Dietrich aschunta: «Cun l'intenziùn d'animar surtut geniturs cun unfànts da vagnir els museums regiunals e d'admirar igls scazis culturals c'igl dat el Grischùn.»

Peia, mintgegna da quellas 10 instituziùns â stgafieu egn agen program ca carmala famiglias cun unfànts da sapartizipar – a forsa ple tard ear visitar egn near l'oter museum regiunal sen fundamaint da la sia purschida digl «Gi medieval». Lez â liac egn'eada ad on, numnadameing mintgame ad egn oter liac. Antschiet â que tur agl Museum Retic a Cuira, ad uon e'l vagnieu cuntinuo segl Mùnt Sogn Gion, que òlt sensum igl grep c'â survagnieu igl num tanor igl patrùn prinzipal da la baselgia ca stat segl plàn sper igl casti da Rialt sen l'Òlta (Hochrialt) par disfranztgear da Riòlta dafor Tgazas.

Mo amadus nums darivan da la «riva òlta». Igl num Reziòlta (Hohenrätien) e egn'invenziùn digl tains romantic ad â nigna basa istorica. Mo la baselgia digl Mùnt Sogn Gion (par tudestg «Johannisberg») eara davent da l'antscheata digl cristianissem an la valada antocen igl 13avel tschantaner la baselgia prinzipala par la Mantogna a la Tumleastga.

Cugl sulegl e rivo igl pievel

Parveia da la fearma plievgia da sonda an dumàn mancava igl grànd public. Mo da miezgi, cur c'igl tschiel e s'ansarano, e'gl tutegna sto passa 20 famiglias cun lur unfànts a tàntas parsùnas singulas c'ân fatg igl tur segl Crap Sogn Gion par sapartizipar digl divertevel program digls divers museums, cun giois medievals ad activitads da zambargear a malagear ca ragurdavan da lez tains. Ascheia ân igls unfànts pudieu bater lur atgna muneda an la tenda digl Museum da las mineras da S-charl, antruvidos da *Peder Rauch* a *René Wäger*.

Dasperas an la «Tenda digls Tgavaliers» pudev'ign dissignear a malagear l'atgna standarta. An la tur â *Laetizia Christoffel* musso da scriver cun plema a la viglia, a *Theodor Gut* digl Museum Stamparia Strada â antruvido da squitschear cun letras da plum. Dafartànt ca *Eva Riediker* â musso da maschadar tes a tisànas sco i vagnevan fatgs sen casteals ad an clostras, near *Milena Legnini* da dissignear tavlas par dar mulegn-mulineala. Plenavànt e'gl vagnieu preschanto igl gioi da stgealas svilupo digls 10 museums. Quel pratenda da far igl vieadi tras igl Grischùn, fagiànd staziùn agls divers museums regiunals.

Cun egn crap âni gieu da far cupitgear la tschep, egna sort «la piertga».

Tschentg disziplegnas

Da miezgi â alura antschiet igl turnier da giois d'anschegn cun tschentg disziplegnas sco p.ex. fierer igl fier da tgavals, egn sort dar la «piertga», taner egna cula an balàntscha ad oters. Ear que turnier â cato viva partizipaziùn ad igls numerus victurs ân salegro digls premis. Ad ear Guido Dietrich â samusso cuntaint cugl dacurs digl «Gi medieval» c'â tutegna ànc carmalo tànts da vagnir segl Mùnt Sogn Gion a giuder igls divertimaints medievals malgro l'ora malfrànca.

René Wäger digl Museum da las mineras da S-charl antruvida da bater munedas d'argient.

Igl «castelan» modern: Ruedi Jecklin, igl possessur digls stabilimaints segl Mùnt Sogn Gion.

FOTOS BARTOLOME TSCHARNER